

ΝΕΟΣ

ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Η. ΛΑΜΠΡΟΥ

4

1907

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADÈS

ΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΟΛΛΑΝΗ

Ὁ ἀναγνώστης τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμονος γινώσκει, ὅτι ὁ ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἱερεὺς Νικόλαος Πολλάνης ἐκέκτητο περὶ τὰ τεσσαράκοντα χειρόγραφα¹, ὧν ἀπὸ τινων ἤδη ἐτῶν ἐπεδιώκετο ἡ πώλησις εἰς τὴν Ἐθνικὴν βιβλιοθήκην. Θανόντος δὲ πρὸ δύο περιόδου ἐτῶν τοῦ συλλογέως, δραστηριώτερον ἐπεδιώχθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου ἢ ἀγορὰ τῶν κωδίκων ἐκείνων ὑπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Ἀνταποκρινομένη δὲ ἡ πρυτανεία εἰς τὴν ἀπὸ 28 Ὀκτωβρίου 1905 αἴτησιν τοῦ Ἰωάννου Πολλάνη, ἀνέθηκέ μοι τὴν γνωμοδότησιν περὶ τῶν κωδίκων, ἀποσταλέντων εἰς Ἀθήνας. Ἐξετάσας δ' αὐτοὺς, ὑπέβαλον τῇ 22 Δεκεμβρίου 1906 ἔκθεσιν, δι' ἧς προέτεινα τὴν χάριν τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης πρόσκτησιν τῶν χειρογράφων, τοῦθ' ὄπερ καὶ ἔγεινε.

Δημοσιεύω δ' ἐνταῦθα τὸ προσαρτηθὲν εἰς τὴν ἔκθεσίν μου σημεῖωμα περὶ τῶν κωδίκων τούτων, ὄντων τεσσαράκοντα καὶ δύο, μετὰ τινων ἐμῶν ἀντιγράφων. Εἰς δὲ τὴν παραλαβοῦσαν τοὺς κώδικας ἐπιμελητεῖαν τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης ἐπιφυλάσσεται νὰ δημοσιεύσῃ λεπτομερῆ κατάλογον τοῦ προσκτήματος, περιέχοντα ἄλλα τε καὶ τὰς διαστάσεις τῶν κωδίκων ὡς καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν φύλλων, ἐμοῦ περιορισθέντος εἰς σημείωσιν τοῦ σχήματος τῶν κωδίκων κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ τῶν ἐντύπων βιβλίων, καθ' ἃ ἔπραξα καὶ ὡς πρὸς τοὺς κώδικας τῶν ἀγιορειτικῶν μονῶν ἐκείνων ἐν αἷς δὲν ἦτο εὐχερῆς ἡ σημείωσις τῶν μέτρων αὐτῶν². Οἱ δὲ κατωτέρω

¹ Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Α' σ. 113.

² Ἴδε Σπυρ. Π. Λάμπρου Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων. Ἐν Κανταβριγίᾳ τῆς Ἀγγλίας. 1895 Τόμ. Α' σ. VI.

ἄριθμοὶ ἀνταποκρίνονται πρὸς τοὺς διὰ μολυβδίδος ἐν ἐκάστῳ τῶν κωδίκων ὑπὸ τοῦ ὑποβαλόντος τὴν αἴτησιν γεγραμμένους ἀριθμοὺς *Βιβλίον 1^{ον}*, *Βιβλίον 2^{ον}* κτλ.

1. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ις', ἑλλιπὲς τῶν πρώτων φύλλων μετὰ τὸν τίτλον καὶ κολοβόν. «Βιβλίον περιέχων λόγους διαφόρους πάνυ ὡραίους εἰς μνήμας καὶ ἑορτὰς διαφόρων ἁγίων τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ δεσποτικοί».

2. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ', Νομοκάνων κεφαλαίων φλ' κατὰ τὸν προτάσσόμενον πίνακα. Κεφ. α' «Περὶ κριτοῦ ἀρχιερέως ὅτι νὰ εἶναι συμπαθῆς»... Κεφ. τοζ' (τογ' ἐν τῷ κειμένῳ) «Μητροπολίται ὅσοι ἔχουν τὴν σήμερον ἐπισκοπὰς».

3. Εἰς 16^{ον}, αἰῶνος ις'. Κανόνες ἐκκλησιαστικοὶ εἰς διαφόρους ἑορτὰς.

4. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ'. Νομοκάνων. Προτάσσεται Πίναξ ἀκέφαλος. Κεφ. τβ'. 'Ἐν τέλει' χειρὶ Καλλιωποίου τοῦ Κουρκουμελίου καὶ ἀρχιμανδρίτου.

5. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ις'. 1) Διήγησις περὶ τῆς ἁγίας Ἄννης (ἀκέφ.). 2) Ὀπτασία Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου περὶ τοῦ τιμίου σταυροῦ. 3) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Δημήτριου. 4) Μαρτύριον τοῦ μάρτυρος Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. 5) Μαρτύριον τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης. 6) Βίος τοῦ ἁγίου Νικολάου. 7) *Γρηγορίου Θεολόγου* Λόγος εἰς τὰ Φῶτα. 8) *Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου* Λόγος εἰς τὴν Ὑπαπαντήν. 9) *Σωφρονίου Ἱεροσολύμων* Λόγος εἰς Μαρίαν τὴν Αἰγυπτίαν (κολοβός).

6. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ', ἐκ φύλλων 74. «Σύνοψις τῆς ἱερᾶς θεολογίας» κατὰ διαλέξεις. Διάλεξις α' «Εἰς τὴν δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι ὑμνουμένου θεοῦ». — β' «Ὅτι δυνατὴ ἐστὶν ἡ ἔρασις τοῦ θεοῦ». — γ' «Περὶ τοῦ ἀντικειμένου ἦτοι ὑποπίπτοντος τῆ θείᾳ ὁράσει». — δ' «Περὶ τῆς θείας γνώσεως καὶ προγνώσεως». — ε' «Περὶ τῆς θείας θελήσεως», — ζ' «Περὶ τοῦ

θείου προορισμοῦ». Ἐν τέλει *Καλλιόπιος ἱερωμόναχος* ὁ *Κουρκουμέλιος* καὶ ἀρχιμανδρίτης ἔγραψε κατὰ τὸ ἀχοῦ^ο κατὰ μήναν Μάϊον 5^η.

Ἡ συνέχεια τῶν Διαλέξεων τούτων εὔρηται ἐν τῷ ἐπομένῳ κώδικι 7.

7. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ', ἐκ φύλλων 75. («Σύνοψις τῆς ἱερᾶς θεολογίας»). «Διάλεξις ζ' περὶ ἁγίας Τριάδος». — η' Περὶ ἀγγέλων. — θ' «Περὶ τῆς προγονικῆς ἁμαρτίας». Ἐν τέλει *Κτιῆμα καὶ κόπος Καλλιωποίου τοῦ Κουρκουμελλίου* τὰ νῦν ἠγνούμενου καὶ ἀρχιμανδρίτου καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὐχεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀναξίου δούλου τοῦ θεοῦ: — καὶ οἱ τούτου ἐντυγχάνοντες τοῦ βιβλίου καὶ τῶν λοιπῶν ἔρῶσθαι ἀμφοτέροι τὸν ἄνθρωπον: — τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα. Μετὰ ταῦτα ἔπονται ἄλλη χειρὶ *Ἐπιφανίου Κύπρου* περὶ τῶν πολυτίμων λίθων καὶ *Τοῦ αὐτοῦ* περὶ τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ.

Ὁ κώδιξ οὗτος εἶνε συνέχεια τοῦ ἀνωτέρω ὑπ' ἀρ. 6.

8. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ'. «Ὑπομνήματα καὶ ζητήματα εἰς τὸ Ἀριστοτέλους περὶ ψυχῆς» (κολοβός).

Γέγραπται χειρὶ τοῦ Καλλιοπίου Κουρκουμελλίου, καίπερ μὴ ὀνομαζομένου.

9. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιη'. Λογικὴ λατινιστὶ γεγραμμένη.

Κατὰ σημεῖωμα τοῦ συλλογέως ἱερέως Πολλάνη ἐγράφη χειρὶ τοῦ Λατίνου ἱερέως Ἀλεξάνδρου Δεόρτζη.

10. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ'. Νομοκάνων κεφ. τα' κατὰ τὸν προτασσόμενον Πίνακα. Κεφ. α' «Περὶ κριτοῦ τοῦ εἶναι εἰς πάντας συμπαθῆς» ... Κεφ. σση' «Τάξις προκαθεδρίας...» Κεφ. τσθ' «Περὶ ποῖοι τῶν μητροπολιτῶν ἔχουν τὴν σήμερον ἐπισκοπᾶς». Ἐν τέλει: «Ἀπαντα εἰσὶ τετράδια πενήντα τρία νγ^ο γραμμα ἐστὶν παρ' ἐμοῦ Ἀνδρέου ἱερέως ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτολοῦ· ἀχῖς^ω μηνὶ αὐγουστος ιδ^η».

11. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ις'. α') «Λόγος ὠφελείας μεστὸς Περὶ

φυλακῆς καρδίας *Νικηφόρου μονάζοντος*. — β' «*Συμεῶν θεολόγου τοῦ νέου* Περὶ διαφορᾶς προσοχῆς καὶ προσευχῆς». — γ') «*Ἡσυχίου πρεσβυτέρου* πρὸς Θεόδουλον λόγος Περὶ νήψεως καὶ ἀρετῆς». — δ') «*Φιλοθέου μοναχοῦ* μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Βάτου ἐν Σινᾶ». — ε') «*Τοῦ ἀββᾶ Μακαρίου* Περὶ ἀγῶνος καὶ σπουδῆς καὶ τῆς τοῦ νοῦ τηρήσεως καὶ εὐχῆς». — ς') «*Τοῦ ἁγίου Μακαρίου* κεφάλαιον ὠφελείας πάσης πεπληρωμένον».

12. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιη'. «*Le summoie della Logica esposte per interrogazione del Maestro e risposta del Discepolo*».

Κατὰ σημείωμα τοῦ ἱερέως Πολλάνη ἢ γράψασα χεὶρ εἶνε ἢ τοῦ ἱερέως Ἀλεξάνδρου Δεόρτζη.

13. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιη'. «*Περίληψις τῶν Ἀποστολικῶν κανόνων ἔτι δὲ καὶ τῶν κανόνων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων*». Κώδιξ βεβλαμμένος ὑφ' ὑγρασίας.

14. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιη'. «*Περίληψις τῶν Ἀποστολικῶν κανόνων ἔτι δὲ καὶ τῶν κανόνων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων*».

15. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιη'. α') «*Τῷ πανευφῆμῳ πατρικίῳ κυρίῳ Πέτρῳ Μάξιμος ταπεινὸς μονάζων*. Θεολογικὴ ἐξήγησις κεφαλαιώδης περὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν σωτηρίου Πάσχα τὸ διαγραφέν κανόνιον ἐρμηνεύουσα». — β' (ἄλλη χεὶρ) «*Μελετίου* περὶ τοῦ Πάσχα», προτασσομένης ἐπιστολῆς «*Βλάτῳ βοηθόνδᾳ τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ*» φερούσης τὴν ὑπογραφήν «*Μελέτιος μέγας πρωτοσύγγελλος καὶ ἀρχιμανδρίτης Ἀλεξανδρείας*». — γ' (ἄλλη χεὶρ) «*Τὰ ἴσα τῆς ἀποκρίσεως*». Σιγίλλιον τῶν πατριαρχῶν Ἱερεμίου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σιλβέστρου Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς ἐν Ῥωσίᾳ τοῦ ἔτους «*ζϛα'*» (= 1583). Ἄρχ. Ἐνδοξότατε, ἐκλαμπρότατε, εὐσεβέστατε καὶ ὀρθοδοξότατε αὐθέντα καὶ δέσποτα Ὀστροβίας. — δ' (ἄλλη χεὶρ). *Μιχαὴλ Ψελλοῦ* Κεφάλαια περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων. — ε' (τῇ αὐτῇ χεὶρὶ τοῦ δ'). *Νικητήτα Σεΐδου* Περὶ τοῦ Πάσχα. — ς' (ἄλλη χεὶρ). *Νικηφό-*

ρου Γρηγορά Ἐξήγησις εἰς τὸ περὶ τοῦ Πάσχα κανόνιον τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

16. Εἰς 16^{ον}, αἰῶνος ιη'. «Βραχεῖα μέθοδος πῶς δεῖ συντάττειν ἐπιστολάς».

17. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ας'. Νομοκάνων (ἀκέφ.). Ἐν τέλει τὸ κρυπτογραφικὸν σημεῖωμα τόδε: + ε̄ ψ λ' χ' ψ λ ψ λ η ζ' η β λ ε ψ λ χ ψ λ ψ λ η β η ο̄ β λ ε̄ ν ε ψ λ χ ᾱ ε λ φ β ο̄ ε̄ ω ψ θ ψ λ χ ε κ β ω π λ κ λ' χ ψ β ω̄ θ ζ β λ ψ"θ ψ β' ω ε κ ζ ω π λ κ κ β ω κ λ ν ς β ψ Γ β ω υ θ π ζ' ψ λ ν λ ω (= ἐτούτο το βιβηο εἰουτο το βηβληο ἔνε του θεοφηλεστατου ἐπησκοπου βονδητζης Χαριτονος). Καὶ κατωτέρω δις + ῡ θ ζ ζ' ψ λ ν λ ω (=Χαριτονος;) Πρὸς τούτοις: Ν λ ξ λ π θ' ν θ ω, ψ β' ω χ' κ ε ρ θ ζ' θ ω α π λ χ π θ ζ' θ ε ζ κ θ π α ε ν λ χ ξ θ ρ ζ' θ ω ψ β ω φ β ν ζ π ζ λ' ψ ζ ω θ ω (= Νομοκάνωνος της υπεραίας θκου και αειπαρθένου Μαρίας της Φυνικιώτισσας). Ἐκτὸς δὲ τούτων τὰ ἐξῆς σημειώματα: α') Ἐτελειώθη ἡ παρὸν βίβλος ἔτους ἀπο κτίσεως κόσμου ζ'ωμῶζϕ̄ και ἀπὸ τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ και θεοῦ ἔτους α'ωφ'ωλ'ωθ'ω ἰνδικτιῶνος ιβ'η Μαΐου κζ'η ἡμέρα Γ'τη ὥρα Γ'τη. Ὁ τὰ πάντα πληρῶν θεὸς ἡμῶν δόξα σοι: - β) Ἡ μὲν χειρὶ γράψασα τὴν δέλτον ταύτην· σαπήσειτε φεῦ, και γενήσεται κόνις· γραφὴ δὲ μένη, εἰς χρόνους πληρεστάτους: - γ') Ἐτελιώθη ἡ παρὸν δέλτος διὰ χειρὸς κάμου τοῦ ἁμαρτολοῦ και ταπεινοῦ Πέτρου τὸ ἐπίκλ. Μαυροῖδης· και οἱ διὰ χειρὸς λάβεται αὐτὸ, και ἀναγινώσκοντες διὰ τὸν Κύριον εὐχεσθαι μοι και μὴ ἐπιτήθεσθαι κατάρας . . . δ') μονοκονδυλία + Ὁ Βονδίζης Χαρίτων (;).

18. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ'. Ἑρμηνεία εἰς τὸ Ψαλτήριον ἐν τῇ καθωμιλημένῃ (ἀκέφ.). Ἐν τέλει Ἐτελήθη τῷ παρὸν βηβλήων ὑπὸ χειρὸς ἐμοῦ Μαρτίνι, Ἀγίωβλασιτη· και ἀνήσος και ἔσφαλα ὅς ἄνθρωπος εὐχεται και μην καταράσθαι ἔτει ἀπὸ τοῦς αχ'ς· 1656.

19. Εἰς 4^{ον}, αἰῶνος ιη'. Διηγήσεις πατέρων.

20. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιη'. *Βικεντίου Δαμωδοῦ* Φυσιολογίας μέρος α'.

21. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιη'. Λογική κατὰ δύο σελίδας τὸ πλεῖστον, ἑλληνιστὶ καὶ ἰταλιστὶ. Μέγα μέρος τοῦ ἰταλικοῦ κειμένου δὲν ἐγράφη ἐν ταῖς χάριν αὐτοῦ προωρισμέναις στήλαις.

22. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ις'. Ψαλτήριον «ἐξηγημένον».

23. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιη'. *Ἡλία Μηνιάτου* «Πέτρα σκανδάλου ἦται ἀρχὴ καὶ αἰτία τοῦ σχίσματος τῶν δύο ἐκκλησιῶν, Ανατολικῆς καὶ Δυτικῆς.»

24. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ'. Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου Κατηγήσεις, ἀρχόμεναι ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου.

25. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιη'. «Θεολογία δογματικὴ κατὰ συντομίαν εἴτε συνταγμάτιον θεολογικόν.»

26. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ'. *Μαξίμου ἱερομονάχου τοῦ Πελοποννησίου* Ὁμιλῖαι (ἀκέφαλοι).

27. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιη'. «Τοῦ σοφωτάτου . . . ἱατροῦ ἀρίστου κυρίου *Ἀλεξάνδρου [Μαυροκορδάτου]* τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως περὶ γραμματικῆς συντάξεως κατὰ τὰ ὀκτώ μέρη τοῦ λόγου». Ἐν τέλει Ἐπιγράμματα καὶ γνῶμαι μονόστιχοι *Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου*, εἶτα δ' Ἐξήγησις εἰς τὰ Χρυσᾶ ἔπη τοῦ *Πυθαγόρου*.

28. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ'. Ὑπομνήματα εἰς τὸν Ἀριστοτέλην (ἀκέφαλα). Ἐν τέλει Ἐγράφη τὸ παρὸν ὑπὸ χειρὸς *Καλλιωπίου ἱερομονάχου τοῦ Κουρκουμελλίου καὶ ἀρχιμανδρίτου* καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες ἔρρωσθαι καὶ εὐχεσθαι (διωρθωμένον εἰς εὐχεσθε) καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ κατὰ τὸ ἀχθε ^{ον} ἔτος φευρουαρίου 5^η.

29. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιη'. Θεοδώρου Στουδίτου Κατηγήσεις (κολοβαί).

30. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ'. α') *Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου* Ὁμιλῖαι.

β') (ἄλλης χειρὶ) Βίος Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος « εἰς κοινήν γλῶτταν » μεταφρασθεὶς ὑπὸ **Ἀνθίμου μοναχοῦ**.

31. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ιζ', Κανόνες ἐκκλησιαστικοί (κολοβοί).

32. Εἰς 8^{ον}, αἰῶνος ις'. Γεροντικόν. Ἐν τέλει Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Ἱερεμίου πόνος Ἐλαφηβολιῶνι μεσοῦντι. Ἀμέσως δὲ κατωτέρω ἐρυθρᾷ γραφῇ Ἐγράφη ἐπὶ ἔτους ζ'β' (=1584).

33. Εἰς 10^{ον}, αἰῶνος ις'. Κῶδιξ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

34. Εἰς 16^{ον}, αἰῶνος ιη', ἐκ σελίδων 330. α' (σ. 1 κ. ἐ). Ὁδοὶ καὶ κανόνες μετὰ « ἐξηγήσεως » ἢ « παραφράσεως ». — β' (σ. 219 κ. ἐ). **Γενναδίου Σχολαρίου** « Πρὸς τὸν τιμιώτατον κϋρ Μάξιμον καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει ἱερομονάχους καὶ μοναχοὺς ». Ἀρχ. Τιμιώτατε ἐν μοναχοῖς καὶ ἐμοὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ποθεινώτατε. Ἐν τέλει αὐξγ' Ἰουνίῳ ὁ δούλος τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ ὁ ταπεινὸς Γεννάδιος. — γ' (σ. 247 κ. ἐ). Ἐπιστολὴ πρὸς Γεώργιόν τινα. — δ' (σ. 250 κ. ἐ). Θεολογικὴ διατριβὴ κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν. — ε' (σ. 313 κ. ἐ). Κανὼν τῆς Πεντηκοστῆς. — ς' (σ. 320). Ἀρχαῖα ἐπιγράμματα μεθ' ἐρμηνείας. Ἐν σ. 330 Γεράσιμος ἱεροδιάκονος ὁ Κυράγγελος βεβαιῶναι τὰ ἔμπροσθεν γεγραμμένα 1689 Μαΐου 8.

35. Εἰς 16^{ον}, αἰῶνος ιη'. Θεολογικὴ συλλογὴ περὶ κτίσεως κόσμου, τοῦ πολέμου τοῦ δράκοντος κατὰ τῶν ἀγγέλων, « τὸ σημειωμένον μετὰ τὴν βούλαν τοῦ Ἀντιχρίστου » καὶ παντοίων ἄλλων τοιούτων.

36. Εἰς 16^{ον}, αἰῶνος ιη'. « Ἐκλογή συλλεγεῖσα παρὰ **Νικηφόρου τοῦ Βλεμμύδου** ψαλλομένη εἰς τὰς ἐορτάς δλου τοῦ χρόνου ». Ἐν τέλει Ἐγράφη ἢ ἐκλογή αὕτη εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους δέκα καὶ ἕξ χρόνους ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως. Διὰ χειρὸς **Σιλβέστρου μοναχοῦ**.

37. Εἰς 16^{ον}, αἰῶνος ιη'. « Πανοπλία δογματικὴ **Νεοφύτου ἱερομονάχου Ῥοδινοῦ Κύπρου τοῦ Σιναΐτου** ».

38. Εἰς 4^{ον}, αἰῶνος ιη'. **Βικεντίου Δαμωδοῦ Θεολογία**.

39. Εἰς 4^{ον} αἰῶνος ιζ', σελίδων 350. Ἐκλογή διαφόρων κεφαλαίων ἐκκλησιαστικῶν, ἀποσπάσματα λόγων, ἐρμηνεῖαι εἰς ἐκκλησιαστικὰ ῥητὰ κτλ. Προτάσσεται Πίναξ τῶν περιεχομένων. Ἐν σ. 279 «Ὄνοματωποσίαι πόλεων», Ἐν σ. 283 «Τὸ πότε ἐπάρθη ἡ Κωνσταντινοῦπολις». Ἐν σ. 183 νεώτερον σημεῖωμα ἀρχόμενον ὧδε· 1853 Ἰουνίου 24 ἐφάνη ἕνα συμῖον εἰς τὸν οὐρανόν.

40. Εἰς 4^{ον}, αἰῶνος ιη'. Περιέχονται α') «Περὶ τῶν δέκα τοῦ θεοῦ ἐντολῶν». — β') «Περὶ τῶν ἑπτὰ θανασίμων ἀμαρτημάτων». — γ') «Ἱερὰ κατήχησις».

41. Εἰς 4^{ον}, αἰῶνος ιη', ἐκ σελίδων 286. Νομοκάνων, οὗ προτάσσεται Πίναξ ἄνευ ἀριθμήσεως τῶν κεφαλαίων. Ἐν σ. 265 κ. ἐ. Διατύπωσις Δέοντος τοῦ σοφοῦ. Ἐν σ. 267 Τάξις ἀρχιεπισκοπῶν καὶ ἐπισκοπῶν. — Ἐν σ. 278 Κατάλογος αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, εἰς ὃν ἔπεται ἐν συνεχείᾳ ἐν σ. 282 κ. ἐ. Χρονικὸν βραχύ. Ἐν σ. 283 τὸ σημεῖωμα τόδε· *Εἶδὲ ποθεῖς ὦ θεῖε μου αναγνώστα, τί ονόματα εἶναι, αὐτὰ ὅπου εἶναι σιμωμένα εἰς τα κεφαλαία τοῦ παρόντος θείου, καὶ ἱεροῦ νόμου, ἄκουσον καὶ ἴδρα. Τοῦς κανόνας οὗς εγράψαμεν ἐν τῷ παρόντι τοῦ ἱεροῦ νομου βίβλίῳ μέρος ἀπαντοῦς εἶναι ἐκ τῶν θείων κανόνων των αγίων καὶ πανευφημων ἀποστόλων καὶ ἕτεροι ἐκ τῶν ἱερων αγίων συνόδων, τοῦς οποιόους ἐξήγησαν οἱ μακαριώτατοι καὶ σοφότατοι οἰεροὶ ἄνδρες, ὃ τε μοναχὸς κύρις Ἰωάννης ζωναράς ὁ ὁποῖος ἦτον ἀπὸ τῆς ἐν σεβαστεία ἱερᾶς μονῆς της αγίας γλυκερίας ὃς καὶ ἐγένετω δρουγγάριος της βύγλης καὶ πρωτ'ασυγκιτης καὶ παρὰ τοῦ θεοφυλεσιτάτου διακώνου της αγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, νομοφύλακος χαρτωφυλακος καὶ πρώτος τῶν βλαχερνῶν, κυροῦ θεωδόρου τοῦ βαλσαμῶνος μετα χρόνους τινὰς ἐγένετο πατριάρχης θεοπόλεως ἀντιωχείας καὶ πᾶσης ἀνατωλῆς. Εἰσὶ δὲ ἐνταῦτα καὶ ἕτερα ὀνόματα || σ. 286 || ἀγίων ἱεραρχῶν καὶ διδασκαλων γεγραμμένα εἰς τὰ κεφάλαια αὐτῶν ἐξωθεν δια ἐρυνθρῶν γραμ-*

μάτων, καὶ φαίρωνται ποίη ἦσαν σὺν τῶν ἀρχιερατευσάντων αὐτῶν θρόνων ὁμοίως καὶ εἰς τὰς νεαρᾶς τῶν βασιλέων, ἔχωμεν τοῦ καθενὸς τὸ ὄνομα τίνος ἐστίν. Τοῦ δὲ ματθαίου καὶ τοῦ ἀρμενοπούλου οὐκ εγραψάμεν εἰς τὰ κεφάλαιαν αὐτόν ἄλλο ὄνομα ἀμὴ αὐτὰ μόνα. καὶ δια τούτω γράφωμεν τα νῦν καὶ περὶ αὐτῶν, ὅπως οἱ μὴ γυνώσκοντες αὐτοῦς μάθωσιν ποίη ἦσαν. Ὁ μὲν ματθαίος ἦν ἱερομόναχος καὶ σοφώτατος πάνυ ὁ δὲ ἀρμενόπουλος ὑπήρχε κριτῆς θεσσαλονίκης πανσέβαστος νόμοφυλαξ τοῦνομα κωνσταντίνουπόλεως πατριάρχης οὗτος ἐστίν ὁ μετονομαστῆς ταράσιος :

Ἔπειτα δ' ἐπεταὶ τὸ σημεῖωμα τόδε·

Ἐτελειώθη εἰς τοῦς 1727 Ἰουλλίου 30: Τῷ παρὸν βιβλίον. Ρεκοπιάδο ἀπο ἕτερον ὡς καθῶς φέναιτε καὶ ἵναι, ἀπο ἐμὲ τὸν εὐτελῆ καὶ ἐλάχιστον κάτωθεν γεγραμένον, τὸ ὁποῖον ἔσωντας καὶ ἠβουλήθηκα, ναγράψω, τοῦς κανόνας καὶ ἐρμηνίαις τῶν θείων πατέρων, ἔτηραξαν εἰσε πολλαῖς φράσαις· ὅμως δὲν μου ἄρεσεν εἰσε πολλαῖς καὶ ἀπαρατόντας αὐτὰ ὄλλα ἠύραν εἰς ἓνα βιβλίον γεγραμένον ὁμοιον ὅσῳν ετούτω, καὶ εἰσε φύλον, καὶ εἰς τὴν φράσιν, καὶ τηράζωντας καὶ ερευνῶντας αὐτῷ, ἐβάλλθηκα θείω ζήλο κοινούμενος καὶ ερεκοπιάρησα τὸ παρὸν ὡς φένεται· παρακαλῶ δὲ πάσα εὐσεβῆ καὶ ὀρθόδοξον χριστιανὸν ὅπου ναῖδῆ τὸ παρὸν οὐτίδανον γράμμα, ας μὴ με ὀνιδήση, εἴᾶν δὲν ἦναι εἰς ὀρθογραφίαν· διότι ἐγὼ εἰσε γραμματικὴν καὶ εἰς τὸ εληνικὸν δὲν εσπούδαξα· καὶ γιαταῦτω ἄς ἔχω συγχώρησιν τῶν πολῶν μου καὶ ἀναρῶνθιμήτων ἐγγλημάτων, ἴσως καὶ τύχω συγχωρήσεως τῇ ἡμέρα τῇ ἀδεκάστῳ. Ἐρρωσθε κατὰ κατὰ ἀψέξ ἰουλλίω λ' Νικόλαος ἱεροδιάκονος Τζακαρισιᾶνος ἔγραφα (μονοκονδυλικῶς ἢ ὑπογραφή). Ἐν δὲ τέλει τοῦ ἐν ἀρχῇ Πίνακος, ὅστις, συγκείμενος ἐκ σελίδων εἴκοσι καὶ μιᾶς, δὲν συνυπολογίζεται εἰς τὰς ἠριθμημένας, ἀναγινώσκονται τάδε· Τῷ παρὸν βιβλίον, τὸ ἔτελείωσα εἰς τοῦς 1727· ἰουλλίω 30· καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες μεμνησθαί μου πρὸς κύριον· ἴσως

καὶ τύχῳ ἀφέσεως· ἐν τῇ ἡμερᾷ τῆς κρίσεως· ἀμήν: ~ Νικόλαος ἱεροδιάκονος Τζακαριᾶνος· *ho scritto il presente et fui presente et e cetera*. Ἐν δὲ τῷ παραφύλλῳ τῷ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐπικεκολλημένῳ τῷ ξύλῳ τῆς σταχώσεως εὔρηται τὸ σημείωμα τὸδε:

Χεῖρ καμοῦ Νικολάου ἱεροδιακόνου τζακαρισιᾶννου: — Καὶ τὸδε, πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ οἱ αναγινώσκοντες μεμνησθαί μου: ~ Κατὰ τὸ ἀψκὴ μῆνι αὐγούστου ις. *ho scritto il presente, con mio propriougno e per ciò digo chi crede saper più gā meno· etecera*. Ἐν δὲ τῷ παραφύλλῳ 1^α Τὸ παρὸν βιβλὸν εἰπάρχει ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου ἐνὶ ἱερομοναχῆς ζωσιμᾶ του μάρροματι οπου το ἄγοράσα, απο το κῦρ νηκόλαο ἱεροδιάκο τὸν τζακαρισιᾶνον εἰς οφῆλιαν μου καὶ ετερων· εἰς τοὺς 1728 ἐν μινῆ οκτοβρο· 3. Τέλος δ' ἐν τῷ παραφύλλῳ 1^ε 1808· ἐν μινῆ σεπτεμβριω· ελαβα τὴν παρον βίβλον ἀπο τον ευλαβεστατον παπα κῦρ χαραλαμπον μαυροματην, καὶ τὸν ἀναγνωσα λογον προς λογον· εγο ο ελαχιστος ἐν ηερομοναχῆς, παπα χαραλαμπις σφαιλυς.

42. Εἰς 16^{ον}, αἰῶνος ιζ'. Νομοκάνων ('Ἐξομολογητάριον), οὗ προτάσσεται πίναξ κεφαλαίων λς'. Ἄργ. Ὁ δεχόμενος τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων.